

KÖNYV- ÉS FOLYÓIRATSZEMLE

Ivo Gagliuffi Piercechi: A szellemi tulajdoni világának irányjelzői 2020-ban, avagy hogyan vezet minden út Kínába a védjegyek, az ipari minták és a kreatív ipar területén [World Intellectual Property Indicators 2020 or how all roads lead to China (ii): trademarks, industrial designs and creative industry]. Lexology, 2021. július 27.

A Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) közzétette 2020. évi jelentését a szellemi tulajdon világának irányjelzőiről (World Intellectual Property Indicators Report 2020), amely értékes információkat tartalmaz a szellemi tulajdoni mutatók és trendek változásáról világszerte, 2018-tól 2019-ig, amint ezt alább tárgyaljuk.

Mivel ezek a változások különböző iparágakra és általában a gazdaságra is hatással vannak, ezúttal a szellemitulajdon-jog fontos ágait; a védjegyeket, az ipari formatervezési mintákat és a kreatív ipart (kiadók) vesszük szemügyre, amelyekkel a jelentés foglalkozik.

a) Védjegyek

A WIPO jelentéséből kiderül, hogy a védjegybejelentések száma 2019-ben világszerte tovább nőtt – mégpedig 5,8%-kal. Valójában a bejelentéseknek ez az emelkedő tendenciája az elmúlt 10 évben világszerte állandó maradt, és a 2005 óta évente benyújtott védjegybejelentések száma megnégyesződött. Ez a jelenség nagyrészt annak köszönhető, hogy az elmúlt 15 évből 6-ban kétszámjegyű éves növekedési ütemet jegyeztek fel a 2008-ban és 2009-ben tapasztalt kisebb csökkenés ellenére.

A jelentésben jelzett védjegybejelentési tevékenység növekedése azonban nagyrészt a Kínában benyújtott kérelmek hatalmas számának tulajdonítható, mivel a Kínai Szellemitulajdon-jogi Hivatal a globális védjegybejelentési tevékenység éves növekedésének 55,7%-át adta. A kínai hivatalt követte Irán (+8,4%), Brazília (+5,4%), Oroszország (+5,2%), Törökország (+4,5%), Japán (+4,1%), az USA (+3,9%) és India (+3%).

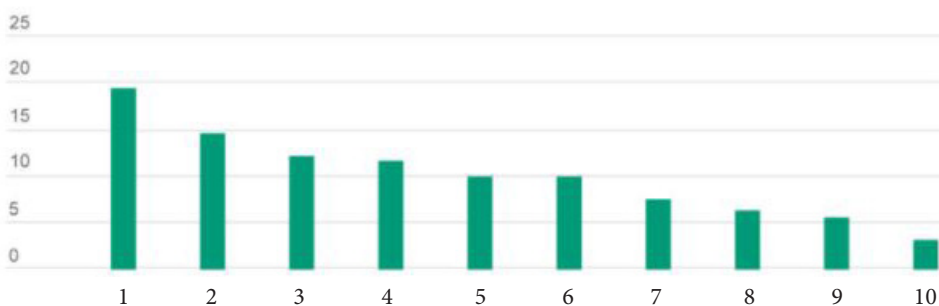
A WIPO külön rangsorolta az alacsony és közepes jövedelmű országokban benyújtott bejelentéseket, ahol érdekes módon Peru 15,2%-os növekedéssel a második helyen végzett. Az első helyen Costa Rica áll 16,7%-os növekedéssel. A védjegybejelentések azonban számos országban csökkentek, például Argentínában, ahol kétszámjegyű csökkenés (11,6%) volt tapasztalható.

Hozzá kell tennünk, hogy a WIPO által vizsgált legtöbb hivatalban a védjegybejelentéseket főként belföldi illetőségűek nyújtották be, akik a hazai joghatóságnál szerezhető oltalomra törekedtek. 2019-ben a globális bejelentési aktivitás 84,3%-át a saját székhelyükön vagy regionális hivatalukban bejelentők tették ki, a fennmaradó 15,7% a nem helyben lakók

bejelentéseihez kapcsolódott. Ez a helyzet Peru esetében is, mivel a bejelentések 15,2%-os növekedésének mindössze 0,2%-át jelentette nem hazai bejelentés.

A jelentésben feltárt egyik nagyon érdekes részlet, hogy a WIPO a nizzai osztályozás 45 osztályát 10 iparági ágazatba csoportosította, hogy lássa, mely iparágak mutattak nagyobb érdeklődést 2019-ben a védjegyoltalom külföldi igénylése iránt. Miként az alábbi 1. ábrán láthatjuk, a kutatási és technológiai ágazatban jelentősen megnőtt a védjegybejelentések száma az áruk és szolgáltatások tekintetében, míg a vegyi áruk és szolgáltatások terén kisebb volt az érdeklődés a védjegybejelentések iránt:

Az 1. ábrán bemutatott táblázat a WIPO 2020-as jelentése alapján készült.



1. ábra

Az ábra vízszintes tengelye számozásának magyarázata:

1. Kutatás és technológia
2. Egészségügy
3. Ruházati cikkek és kellékek
4. Mezőgazdaság
5. Szabadidő és oktatás
6. Szolgáltató vállalkozások
7. Háztartási eszközök
8. Szállítás
9. Építés
10. Vegyészet

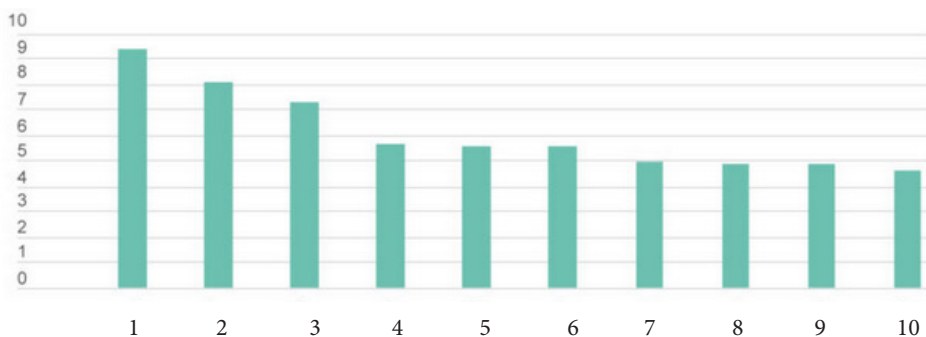
b) Ipari formatervezési minták

Ami az ipari formatervezési mintákat illeti, a bejelentések száma 2019-ben szintén nőtt 2018-hoz képest, bár csak szerény 1,7%-kal. A 2013-as növekedési ütemmel együtt ez a

növekedési ütem a bejelentések legalacsonyabb éves növekedésének felel meg 2005 óta. A rangsor élén ismét a kínai hivatal áll, amely a 2019-ben világszerte benyújtott bejelentésekben szereplő formatervezési minták 52,3%-át képviseli. Ezt követi az Európai Szabadalmi Hivatal (113 319), Dél-Korea (69 360), az USA (49 848) és Törökország (46 202).

A locarnói osztályozás az ipari minták 32 osztályát tartalmazza. A WIPO ezeket az osztályokat 12 ipari ágazatba csoportosította, hogy kiemelje az egyes országokban 2019-ben benyújtott ipari formatervezésminta-oltalmi bejelentésekben szereplő formatervezési minták legfontosabb ágazatait. Amint a 2. ábrán látható, ebben az évben a világszerte legnagyobb részvétellel rendelkező osztályok a lakberendezési tárgyak (9,4%), a ruházati cikkek (8,1%), valamint a csomagolások és tartályok (7,3%) voltak. Ez a három osztály együttesen az összes formatervezésminta-bejelentésnek csaknem negyedét képviselte.

A 2. ábrán bemutatott táblázat a WIPO 2020-as jelentése alapján készült.



2. ábra

A 2. ábra vízszintes tengelye számozásának magyarázata:

1. Lakberendezési tárgyak
2. Ruházati cikkek
3. Csomagolások és tartályok
4. Építőipari és talajmegmunkáló berendezések
5. Festészet és grafika
6. Szállítóeszközök
7. Háztartási eszközök
8. Építési és szerkezeti elemek
9. Világítási eszközök
10. Díszítő árucikkek

c) *Kreatív ipar: kiadói tevékenység*

A kreatív iparral kapcsolatban a WIPO jelentése a könyvkiadásra összpontosított, adatokat gyűjtött a kereskedelmi és oktatási ágazatokról, a jogi letétbe helyezésekről és az ISBN-számmal kiadott publikált anyagokról.

Az elemzés a WIPO által a Latin-Amerikai Kiadók Központja (CERLALC), az Európai Kiadók Szövetsége (FEP), a Nemzetközi ISBN Ügynökség és a Nemzetközi Kiadók Szövetsége (IPA) együttműködésével végzett felmérések sorozatán alapul.

A kiadói iparral kapcsolatban három mutatót vettek figyelembe:

- *Értékesítési és licenbevételi adatok:* A WIPO 21 ország kereskedelmi és oktatási ágazatának 2019. évi teljes értékesítési és licenbevételi adatait vizsgálta, amelyek 2019-ben együttesen 67,3 milliárd USD bevételt hoztak. A legnagyobb nettó árbevételt az USA jelentette (23,5 milliárd USD), ezt követte Japán (16,1 milliárd USD), a Koreai Köztársaság (6,2 milliárd USD), Németország (5,6 milliárd USD), az Egyesült Királyság (5,4 milliárd USD) és Franciaország (3 milliárd USD).

Az online digitális értékesítés a teljes kereskedelmi szektor bevételének több mint felét adta Svédországban (50,1%) és az Egyesült Királyságban (55,2%). Az Egyesült Államokban (43,5%) és Törökországban (22%) szintén az online értékesítésből származott a kereskedelmi ágazat teljes bevételének jelentős része.

- *Megjelent címek:* 2019-ben az Egyesült Királyság mintegy 202 000 címet adott ki, ezt követi Oroszország (115 171), Franciaország (107 143), Olaszország (100 266) és Spanyolország (95 849). A kereskedelmi ágazat a megjelent címek több mint felét a 33 ország közül 31-ben adta ki, amelyekben rendelkezésre állt az ágazatonkénti bontás. Kivételt Mexikó (41%) és Új-Zéland (23,2%) jelentett, ahol a kereskedelmi szektor részesedése 50% alatt volt.
- *Eladott példányok:* A rangsor élén az Egyesült Államok áll, amely a legtöbb, 2629,6 millió eladott példányt jelentette meg; ezt követi Japán (677,7 millió), az Egyesült Királyság (649,8 millió) és Törökország (553,3 millió). A kereskedelmi ágazat az összes eladott példány több mint 80%-át az Egyesült Államokban (95,3%), Norvégiában (86,8%) és Franciaországban (80,6%) adta, míg az oktatási ágazat magas részesedéssel rendelkezett az összes eladott példányból Törökországban (69,9%), Maliban (67,1%) és Mexikóban (66,1%).

A törvényes letétek tekintetében a felmérés a következő kategóriákra terjedt ki: könyvek; kották; filmek; zenei hangfájlok és videók. Ezen a területen 2019-ben Németországban jelent meg a legtöbb könyv, amelyet nemzeti adattárban helyeztek letétbe (693 722), ezt követi az Egyesült Királyság (210 628), Japán (125 338) és Oroszország (115 171). Meg kell azonban jegyezni, hogy a legnagyobb piacok, az USA és Kína nem vettek részt a felmérésben. Ezenkívül a 36 ország közül, amelyek formátum (nyomtatott, digitális és egyéb) szerinti bontásban szolgáltatott adatokat, a digitális könyvek legnagyobb arányban Németország-

ban (82,2%), Új-Zélandon (65,3%), az Egyesült Királyságban (61,8%), Norvégiában (42%) és Finnországban (41,3%) vannak nemzeti jogi letétben.

Végül, ami az ISBN-t illeti, ez a leggyakrabban használt kiadványazonosító. Ezzel kapcsolatban a Nemzetközi ISBN Ügynökség [a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO) által az ISBN szabvány globális használatának felügyeletére kijelölt hivatalos hatóság] 16 ország adatait osztotta meg: Az Egyesült Államok 5,2 millió regisztrált ISBN-számmal messze a legnagyobb ISBN-azonosítót használó ország volt 2019-ben, amelyet a Koreai Köztársaság (331 937), Németország (274 000), Kína (268 407), az Egyesült Királyság (204 015), Olaszország (145 579) és Oroszország (105 856) követett.

Dr. Palágyi Tivadar